

Jo gyvenimas buvo lyg priekin eiti kviečiantis stebuklingas deglas

Virginija KOCHANSKYTĖ

Su lietuviybės puoselėtoju, režisieriumi Algimantu Žemaitaičiu mane suartino meilė teatrui, lietuvių poezijai, meniniam skaitymui. Su juo susipažinau Los Anjele (JAV) dar pirmųjų gastrolių metu, kai lietuvių bendruomenei pristačiau lietuvių poetų poezijos programą. Vėliau Algimantas pasakė, kad mano pasirodymas jam padarė stiprų įspūdį (įsijautimas į skaitomus kūrinius, įtaigios interpretacijos) ir paskatino pakviesti mane vaidinti Telšių Žemaitės dramos teatre pagal Bernardo Šo pjesę kuriamame spektaklyje „Don Žuanas pragare“, kurią į lietuvių kalbą išvertė pats Algimantas.

Jis buvo iš tų režisierių, kurie gerbia autoriaus žodį, mintį ir meniniame sprendime nori kuo tiksliau tai perteikti žiūrovui. Minėta Bernardo Šo pjesė filosofinė, tad repeticijos buvo kupinos diskusijų apie gyvenimo ir kūrybos prasmę, būti ir būti. Režisieriaus keliami uždaviniai aktoriams buvo sudėtingi – reikėjo surasti žiūrovui įdomius, patrauklius pjesės personažų stipraus charakterio teatrinis sprendimus, kurie įgalintų veiksmingam dialogui su žiūrovu. Algimanto pjesės personažų režisūrinė pajauta buvo monumental. Jam, kaip asmenybei, būtini sprendimai kūryboje buvo svetimi. Iš šio spektaklio repeticijų liko užrašyta Bernardo Šo toks išminties blykstelėjimas: „*Man gyvenimas – ne tirpstanti žvakė. Tai tarytum stebuklingas deglas, į mano rankas patekęs akimirksniu, ir aš stengiuosi, kad jis įsiliepsnotų kuo ryškiau pirma, nei perduosiu jį ateinančioms kartoms*“. Šie dramaturgo Bernardo Šo žodžiai, man regis, tiksliai įvardija paties A. Žemaitaičio esminę nuostatą gyvenime, kūryboje, lietuviybės puoselėjimo veiklose.

Minint Vinco Kudirkos sukurtos „Tautiškos giesmės“ šimtmetį man dar kartą teko lankytis Los Anjele. Tada lietuvių bendruomenei pristačiau programą „Žmogaus misterija“. Labai gera buvo patirti

Aktorė Virginija Kochanskytė (viršuje) ir A. Žemaitaičio žmona A. Žemaitaitienė 2023 m. Nuotrauka V. Kochanskytės

Iš kairės: buvęs Telšių Žemaitės dramos teatro direktorius Kajetonas Šliogeris, režisierė L. Pocevičienė ir A. Žemaitaitis Telšių Žemaitės dramos teatro gastrolių JAV metu 1998-aisiais

geranorišką Algimanto ir jo žmonos Audronės dėmesį ir globą. Jie ne tik priėmė mane gyventi į savo

namus, bet ir rūpinosi manimi kaip artimiausia gimine, stengėsi, kad svečiuodamasi pamatyčiau kuo daugiau Los Angeles ir apylinkių gamtos, meno, istorijos grožybių.

Algimantas per jam skirtą šioje žemėje laiką padarė neįtikėtinai daug. Rūpestingai atlikdamas pareigas šeimai – su Audrone užaugino dukras Dainą, Laimą, sūnų Saulių, tuo pat metu dosniai savo laiku dalinosi ir su kitais.

Jis į Lietuvą, savo senelių ir tėvų kraštą, atvažiuodavo kartu su šeima, nes jam rūpėjo ryšį su Lietuva stiprinti per gyvai patiriamą santykį su protėvių žeme, giminėmis, naujais draugais, žiūrovais. Algimantas, lankydamasis Lietuvoje, surengė ne vieną kūrybos vakarą. Renginių metu jis savo giliu, sodriu, jaudinančiu balsu interpretuodavo Lietuvos poetų kūrybą. Jo programose puikiai derėdavo Lietuvos ir išeivijos poetai Kristijonas Donelaitis, Bernardas Brazdžionis, Leonardas Andriekus, Jonas Aistis, Salomėja Neris, Vladas Šlaitas ir kt. Džiugino žiūrovus meistriškumu, atsakingu kalbos jausmu, subtiliu poezijos niuansavimu, įtaigiomis interpretacijomis. Per tuos renginius klausytojai pasikraudavo uždegančia energija, pakilia nuotaika. Algimantas savo programomis įgyvendino esminę nuostatą, tai, ką teko diskutuojant ne kartą iš jo išgirsti: *be kalbos nėra kūrybos, be kūrybos nėra kultūros, be kultūros nėra tau-*

Telšių Žemaitės dramos teatro trupė svetinguose Audronės ir Algimanto Žemaitaičių namuose gastrolių JAV metu 1998-aisiais

Gastrolėse JAV dalyvavusi Telšių Žemaitės dramos teatro trupė kartu su A. Žemaitaičiu ir kitais bičiuliais pažinties su Los Angeles apylinkėmis metu

tos. Bendraudamas su Algimantu jautei iš jo sklindančią didžiulę pagarbą Tėvynei, jos istorijai, kalbai, kultūrai. Jis savo darbais parodė, jog kūrybiškumas, tautinės kultūros puoselėjimas yra nepriklausomybės siekio palaikymo, lietuviybės išsiskynimo, o per tai ir tautos išlikimo garantas.

A. Žemaitaitis buvo visada besišypsantis, maloniai išklausančias, gyvenime ieškantis, kas žmones jungia, o ne kas juos skiria. Daug jėgų bei energijos atidavė kūrybai, švietėjiškam darbui. Puoselėdamas lietuviybę išeivijoje jis savo ilgamete, nenuilstančia kultūrine veikla paliudijo tikrą meilę Lietuvai ir paliko ne tik šviesų atsiminimą jį pažinojusiųjų širdyse, bet ir ryškų pėdsaką lietuvių kultūros istorijoje.

Esu laiminga pažinusi aktorių, režisierių A. Žemaitaitį, gavusi iš jo artistavimo dovaną ir kartu su juo patyrusi kūrybinę bičiulystę.

Nuotraukos iš Telšių Žemaitės dramos teatro ir Laimutės Pocevičienės archyvų. Fotografai nežinomi